

Gemeente Woerden, Bodegraven-Reeuwijk,
Oudewater en Montfoort
t.a.v. het college van burgemeester en wethouders
en de raad

Via email

Ref. 25001
Datum 18 april 2025
Betreft Aanbieding begroting 2026 inclusief reactie zienswijze kaderbrief

Geachte college- en raadsleden,

Hierbij bied ik u namens het dagelijks bestuur van Ferm Werk de ontwerpbegroting voor het jaar 2026 aan waarin de meerjarenraming tot en met 2029 is opgenomen. Deze ontwerpbegroting is in de vergadering van het DB van 27 maart 2025 opgesteld. De ontwerpbegroting is op een andere manier tot stand gekomen en de beleidswijzigingen zijn conform de kaderbrief verwerkt.

Context

De ontwerpbegroting 2026 kent een bijzondere context als het gaat om de financiële uitdagingen waar onze opdracht gevende gemeenten voor staan. In de zienswijzen van de gemeenten wordt hier opnieuw nadrukkelijk aandacht voor gevraagd. Ferm Werk voelt de verplichting mee te blijven denken om kosteneffectieve keuzes te maken. Daar gaan we opnieuw een bijdrage aan leveren en vragen ook nadrukkelijk uw steun en inspanning om oog te hebben voor de schaarste van middelen die wij ervaren bij de uitvoering van onze opdracht om onze meest kwetsbare inwoners de kans te geven zich te ontwikkelen en mee te laten doen.

In de kaderbrief hebben we ook aandacht gevraagd voor de ontwikkeling van onze organisatie naar een effectief sociaal ontwikkelbedrijf, de toenemende complexiteit van de doelgroep en de bedrijfsvoering (ICT en informatievoorziening). Nu we de missie en visie van het sociaal ontwikkelbedrijf hebben geformuleerd, vergt de implementatie hiervan in de uitvoering tijd en aandacht. Hierbij houden we scherp voor ogen dat we ons aanpassen aan de veranderende doelgroep waarin taal, cultuur en psychische problematiek in omvang toenemen. We hebben cijfermatig inzicht hoe ons klantenbestand veranderd. Tegelijkertijd ontkomen we er niet aan om onze bedrijfsvoering te versterken. De afgelopen maanden hebben we infrastructurele aanpassingen gedaan (o.a. bekabeling en devices), zijn we software updates in projectvorm aan het implementeren en zijn in samenwerking met Woerden gestart met onderzoek en de professionalisering van het beheer van de technische infrastructuur.

Zienswijzes Kaderbrief 2026

Wij danken u voor het uitbrengen van uw zienswijzen ten aanzien van onze Kaderbrief 2026. Wij hebben met belangstelling kennisgenomen van uw reacties op de beleidskeuzes die wij voor het jaar 2026 nodig achten. Enerzijds om datgene te doen dat onze steeds complexer wordende doelgroep nodig heeft. Anderzijds om met kostenbewuste blik te kijken naar onze bedrijfsactiviteiten. Dit is niet eenvoudig, omdat het reduceren van kosten vrijwel altijd leidt tot een versoering van de dienstverlening naar de inwoners van onze gemeenten. Deze lastige opgave zijn wij met ons dagelijks bestuur aangegaan aan de voorkant van het proces om tot de Kaderbrief 2026 te komen. Daarbij hebben wij hen drie 'knoppen' voorgelegd om aan te draaien, inclusief de financiële en maatschappelijke effecten.

De eerste betrof die van de niet-wettelijke taken. Niet-wettelijke taken zijn taken die niet vallen onder één van de drie wetten die Ferm Werk uitvoert, maar die op dit moment wel door Ferm Werk worden uitgevoerd. De keuze om deze taken niet meer door Ferm Werk te laten uitvoeren levert uiteraard een kostenbesparing op. Gezien de omvang van deze taken, zal de gerealiseerde kostenbesparing beperkt zijn. In de Kaderbrief ziet u iets terug van deze knop: het, onder voorwaarden, terugschroeven van de ondersteuning aan jongeren vanuit JIP.

De tweede 'knop' had invloed op de verder versobering van de dienstverlening van Ferm Werk in algemene zin, middels de zogenaamde 'kaasschaafmethode'. Dit heeft bijvoorbeeld invloed op het aantal consultants, het ICT-budget, e.d. Deze opties zorgen voor een besparing op korte termijn, met name bij het verminderen van de uitvoeringscapaciteit, al neemt deze effectiviteit af als er rekening wordt gehouden met wrijvingskosten als er afscheid van mensen genomen moet worden. Op de middellange termijn kunnen juist meer kosten ontstaan. Denk aan de duur van inwoners in de bijstand die toeneemt doordat er minder kan worden ingezet op ontwikkeltrajecten die leiden tot uitstroom. Of uitkeringen die, door minder zogenaamde 'heronderzoeken', onopgemerkt te hoog blijven. Maar ook zal de mate van participatie van de doelgroep afnemen, wat kan leiden tot meer isolement van inwoners met zorg- en maatschappelijke kosten als gevolg. Deze negatieve gevolgen zijn zonder meer reëel. We memoreren de noodklok die in de Kaderbrief 2024 voor het huidige jaar werd geluid. De daar geschetste situatie is sinds het einde van 2023 weliswaar aan een verbetering onderhevig, het afbreukrisico van het verlagen van de uitvoeringscapaciteit is voor de inwoner evenwel aanwezig. In de Kaderbrief wordt deze methode toegepast op de ontwikkelcapaciteit, waarvoor in 2024 structurele middelen beschikbaar zijn gesteld door uw gemeente.

Een ander punt van aandacht is de arbeidsmarkt die ervoor zorgt dat goed personeel zeer moeilijk te vinden is. De verwachting is dat ook in 2026 de markt zeer krap is. Dit zal niet alleen een rol spelen als de financiële situatie van onze gemeenten uiteindelijk weer ruimte biedt om de uitvoeringscapaciteit meer in balans te brengen met de ondersteuningsbehoefte van onze doelgroep. Bij een vermindering van de uitvoeringscapaciteit bij gelijk gebleven taken, neemt de kans op uitval van personen toe. In de context van de arbeidsmarkt zal het geen eenvoudige opgave zijn om hier vervanging voor te regelen.

De derde 'knop' die wij ons dagelijks bestuur voorlegden, haakte in op de intensivering van de dienstverlening van specifieke doelgroepen. Dit is o.a. in lijn met het onderzoek dat Berenschot heeft uitgevoerd voor de doelgroep met loonkostensubsidie. Het dagelijks bestuur heeft zich duidelijk uitgesproken voor een voorkeur om te focussen op vooral deze 'knop'. De intensivering dient daarbij zoveel mogelijk gerealiseerd te worden met bestaande middelen of met externe middelen, zoals bij SROI of landelijke subsidies het geval is. Een verschuiving van focus en inzet van middelen zal daar ook voor nodig zijn. Tegelijkertijd hebben ook de andere twee 'knoppen' aandacht gekregen, daar waar dit voor onze inwoners minimale impact heeft. Dit alles heeft geresulteerd in een set aan maatregelen die u in de Kaderbrief 2026 hebt kunnen lezen.

Met voorgaand proces hebben wij invulling gegeven aan zorgvuldige afwegingen met als doel om te komen tot kostenbesparingen voor 2026 én de jaren erna. De ruimte daarvoor in de begroting van Ferm Werk is altijd beperkt, gezien de wettelijke openeinderegelingen die wij uitvoeren. U hebt in uw zienswijzen te kennen gegeven het verder draaien aan 'knoppen' niet te willen uitsluiten en ons gevraagd om een overzicht van beïnvloedbare kosten. Het moment van het uitbrengen van uw zienswijzen en het opstellen van onze ontwerpbegroting liggen dit jaar dicht bij elkaar. Dit maakt het voor ons niet mogelijk om dat wat u in uw zienswijze aankaart mee te wegen in de ontwerpbegroting.

Met deze eerste reactie hopen wij u inzage te geven in het proces van de Kaderbrief en de keuzes die ons dagelijks bestuur daarin heeft gemaakt. Daarbij is aan drie 'knoppen' gedraaid. De keuze om nog verder aan deze knoppen te draaien is uiteindelijk aan u. De komende weken zullen wij dit verder met onze vier gemeenten verkennen.

Veranderde werkwijze opstellen begroting

Het opstellen van begroting 2026 en de daarbij gehanteerde werkwijze behoeft enige uitleg. Deze gewijzigde werkwijze heeft tot doel om alle wijzigingen direct meerjarig door te voeren en daarmee een zo actueel mogelijk beeld te schetsen.

Allereerst is uitgegaan van de begroting 2025. Hierbij zijn een aantal technische wijzigingen doorgevoerd. De wijzigingen betreffen verschuivingen (wettelijk voorgeschreven presentaties) binnen de primaire begroting 2025 om tot een "technische begroting" 2025 te komen.

Vervolgens zijn de actualisaties uit jaarrekening en genomen besluiten (volume en prijsstijgingen, vervallen declaratieregeling) verwerkt. Dit heeft geleid tot een "herziene begroting" 2025. Hierna zijn de geactualiseerde gegevens van 2025 (indexaties en volume prognoses 2026) gebruikt om tot de begroting 2026 te komen. In deze laatste stap zijn tevens de beleidswijzigingen uit de kaderbrief 2026 verwerkt. Daarmee bieden we de gemeenten een zo actueel mogelijk inzicht in resultaten en kosten.

Naast deze gewijzigde totstandkoming van de begroting hebben we ook een wijziging van het onderwerp Loonkostensubsidies (LKS). Deze zijn nu opgenomen in programma 3 in plaats van programma 1. Hiermee hebben we alle vormen van gesubsidieerde arbeid (WSW, Garantiebannen, Beschut werk, Doorstroombanen) inzichtelijk bij elkaar gebracht. De afbouw van de WSW en de opbouw van de andere LKS vormen is daarmee in samenhang zichtbaar.

Zienswijze begroting 2026

Nu het dagelijks bestuur de ontwerpbegroting 2026 heeft opgesteld, wordt deze hierbij aan de gemeenteraden aangeboden en kunnen de gemeenteraden hun zienswijze erop uitbrengen. Aan de hand van die zienswijzen kunnen nog aanpassingen worden gedaan.

Het opstellen van begroting 2026 en de daarbij gehanteerde werkwijze behoeft enige uitleg. Allereerst is uitgegaan van de begroting 2025. Hierbij zijn een aantal technische wijzigingen doorgevoerd. De wijzigingen betreffen verschuivingen (wettelijk voorgeschreven presentaties) binnen de primaire begroting 2025 om tot een "technische begroting" 2025 te komen. Vervolgens zijn de actualisaties uit jaarrekening en genomen besluiten (volume en prijsstijgingen, vervallen declaratieregeling) verwerkt. Dit heeft geleid tot een "herziene begroting" 2025. Hierna zijn de gegevens van 2025 geactualiseerd (indexaties en volume prognoses 2026) om tot de begroting 2026 te komen. Daarmee bieden we de gemeenten een zo actueel mogelijk inzicht in resultaten en kosten.

Na de aanpassingen zal het dagelijks bestuur in zijn vergadering van 3 juli 2025 de definitieve versie opstellen. Vervolgens zal het algemeen bestuur de begroting vaststellen in zijn vergadering van 10 juli 2025.

Graag ontvangen wij de zienswijze van de gemeenteraad uiterlijk op 20 juni 2025. De vastgestelde begroting 2026-2029 wordt vervolgens uiterlijk 14 september 2025 aangeboden aan de provincie.

Met vriendelijke groet,
Namens het Dagelijks Bestuur van Ferm Werk,

Guido Eggermont
Algemeen Directeur Ferm Werk